

Åk: 4-6.
Ämne: Fysik.
Tema: Teknik.

TIPS

FAKTARUTOR/TILLÄGG
Krångliga fakta lyfts med fördel ut ur brödtexten och läggs i en ruta intill. En lista på argument som intervjupersonerna framför kan vara intressant. Deras namn, bakgrund, favoritmat, idoler etc kan fungera som identifikation för målgruppen. Flera så kallade ingångar till artikeln ökar tillgängligheten.

5

1 "Vi blir smarta av Minecraft"

2 Dataspel kan göra en smart. Det vet femmorna på Harlösaskolan, som får spela Minecraft på lektionerna.

Text Olle Lindblom Foto Katrin Schildt

3 **N**ÄR MAN KOMMER in i klassrummet sitter alla vid varsin laptop. På skärmarna syns kantiga gruvor och byggnader. **4** Vissa elever planterar träd som går att hugga ner och tillverka brädor eller ved av. Allt händer i dataspelet Minecraft, där allt är uppbyggt av kuber.

Reportage

Reportaget blandar fakta, miljöbeskrivningar och intervjuer. Flera personer kan få komma till tals, gärna med olika åsikter om samma ämne. Till exempel kan en vara positiv och en kritisk (i det här fallet till att spela Minecraft på lektionerna). Det är intervjupersonernas åsikter och känslolägen som är viktiga, skribentens ska hålla sig neutral.

1. RUBRIK
Ska locka till läsning – alla knep är tillåtna! Ordvitsar,

rim, allitteration. Får gärna ansöka på bilden ("De spelar data på NO:n" eller "Mästare på Minecraft!"). Ofta lyfts ett slagkraftigt citat ur texten ("Jag blev smart av spelet"). Uppmuntra till lekfullhet och utvärdera gärna flera alternativ.

2. INGRESS
Kort text som på ett spännande och sammanfattande vis ska leda läsaren vidare in i texten. Två till fyra meningar kan vara lagom. Fokusera på någon av de intervjupersoner som kommenterar

ämnet på ett spännande eller intressant sätt.

3. BYLINE
Skribentens och fotografens/illustratörens namn.

4. BRÖDTEXT
Brödtexten i ett reportage är mer levande än i en ren faktatext. Skribenten kan utnyttja miljöbeskrivningar för att skapa stämning, och citat från olika personer ger dynamik och liv. En tidningstext i det här formatet är sällan längre än 2 500 tecken (inklusive blanksteg).

5. BILD
Reportagebilden ska visa personerna som är med i texten och ge en uppfattning om vad artikeln handlar om. Uppmuntra fotografen att ta bilder ur annorlunda vinklar samt både stående och liggande format så att det finns alternativ att välja på när sidan ska layoutas. Kompletterande detaljbilder som läggs intill den stora bilden kan både lätta upp och ge mervärde för läsaren.

FAKTA
Spela & lär

Matte – lär dig multiplikationstabellen genom att räkna blocken.
Kemi – olika råvaror måste förädlas och användas på rätt sätt, till exempel lera som hettas upp och blir tegel.
Fysik – bygg hus i olika material och lär dig om konstruktion. Skaffa energi för att driva tåg med mera.

DEBATT

Vad tycker du om Earth Hour?

En gång om året ska vi släcka lampor och spara el under en timme. Bra eller dåligt? Eleverna i klass 6B tycker helt olika! Här är två debattörer med sina bästa argument.

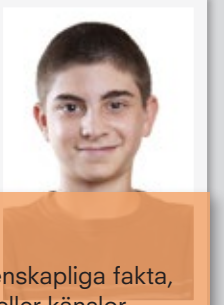
SAGA GUDMUNDSSON, 11 ÅR:

"Hjälp de fattiga istället!"
Många människor i fattiga länder saknar el i sina hus. Istället tvingas de laga mat över öppen eld och använder ved som bränsle. Det skapar jättestora utsläpp av koldioxid, som är ett mycket värre miljöproblem än elen som de rika länderna använder till sina spisar och lampor. Dessutom kan röken skada deras lungor och göra dem sjuka.
Att rika länder släcker lampan en timma om året är fel. Satsa istället på att hjälpa de fattiga länderna att få el som fungerar,

MANI KHORASANI, 12 ÅR:

"Earth hour ger hopp"
Jag tycker att Earth hour är en riktigt bra idé. Under en timma ska alla i hela världen släcka lampan för att skydda miljön. Vilket enkelt och bra sätt att samarbeta för att rädda jordklotet!
I kvartret där jag bor och i alla andra bostadsområden brukar man inte släcka lampan. Men många vill inte vara med. Det tycker jag är släppt skänker liv, engagemang och glädje. Försök att göra det tillsammans. Prata en fråga som NO om alla vill inte orkar vänta med att kolla Facebook, ladda mobilen eller se på tv under Earth hour. Skärp er! Hur jobbigt är det för oss som har argumenterat mot varandra.

TIPS

Debatt

Åsikter som grundas på vetenskapliga fakta, iakttagelser, egna erfarenheter eller känslor som brinner i bröstet. Då känner jag hopp för framtiden. Men många vill inte vara med. Det tycker jag är släppt skänker liv, engagemang och glädje. Försök att göra det tillsammans. Prata en fråga som NO om alla vill inte orkar vänta med att kolla Facebook, ladda mobilen eller se på tv under Earth hour. Skärp er! Hur jobbigt är det för oss som har argumenterat mot varandra.

KONSUMENTTEST

BÄST BATTERI FÖR PENGARNA

Vissa är billiga, andra dyra. Vissa håller länge, andra tar slut fort. NO-bladet har testat tre vanliga sorter för att hitta det som är mest prisvärt.

Dyrast
Märke: Duracell
Ultra Power
Pris: 49 kr för 4 stycken (Clas Ohlsson)

Billigast
Märke: IKEA
Pris: 17 kr för 10 stycken (IKEA)
Styckpris: 1,70 kr

Märke: TM Battery
Pris: 49 kr för 20 stycken (Teknikmagasinet)
Styckpris: 2,45 kr

TIPS

Konsumenttest

Ett enkelt test av några jämförbara produkter – i det här fallet batterier – ger möjlighet att på ett kreativt sätt använda matematik i kombination med det journalistiska hantverket. Utmaningen är att bedöma vad som är intressant, relevant och genomförbart att testa och vilka aspekter av produkterna som går att jämföra. Kategorierna pris, livslängd och användbarhet brukar fungera på det mesta. Välj billiga förbrukningsartiklar eller vardagsföremål som är lätta att få tag på – och som eleverna själva har erfarenhet och intresse av (ficklampor, suddgummin, bläckpennor, vattenpistoler är andra förslag).

Så här gjorde vi testet:

Vi köpte in batterierna på olika affärer. Som testapparat använde vi ett radiostyrt flygplan, eftersom det kräver mycket batteri-kraft. Sedan flög vi med planet till dess att batterierna tog slut. Vi tog tiden med en klocka i mobilen. Genom att dela (dividera) antalet flygminuter med priset fick vi fram kostnaden per minut.

SIFFRAN

23

Så många bokstäver i ordet Siffra. En siffra som bryts ut för att illustrera ett spännande ämne kan namnges. Det är faktiskt den tillräckligt färdiga. Det skänker dessutom ett grafiskt moment till nästan vilket lättar upp på rörnosad pincettfisk: lauwili-wilinuku-nuku'oi'oi.

Källa: Allt om Vetenskap.

Idé och produktion: Oskar Ekman & Per Bengtsson. Bilder: Thinkstock. Layout: Johan Grundberg